

Kultur- og likestillingsdepartementet

postmottak@kud.dep.no

Høyring - Framlegg til endringar i lova om offentlege styresmakter sitt ansvar for kulturverksemd (kulturlova)

Vi viser til brev om høyring av 31. mars 2023 med framlegg til endringar i kulturlova. Norsk Komponistforening (NKF) er positiv til framlegget, men ønskjer å kome med nokre overordna kommentarar, særleg knytt til føremålet med lova. Vi støtter dei konkrete framlegg til endringar som Kunstnernettverket har sendt inn i sitt høyringssvar.

Norsk Komponistforening representerer skapande kunstnarar i Noreg som arbeider med musikk som eit kunstnarisk uttrykk. Foreininga har om lag 360 medlemmer og arbeider med kunstnarpolitikk, med særleg vekt på musikken si rolle i samfunnet, kunstnarane sine inntekter, sosiale rettigheitar, stipend, vederlag og opphavsrett.

Grenseoppgangen mellom politisk styring og kunstnarisk og kulturfagleg autonomi

Norsk Komponistforening er positiv til ei lovfesting av prinsippet om armlengds avstand i kulturlova. Departementet gjer godt greie for kvifor ein treng ei slik lovfesting og grunnlaget og tankane bak denne endringa. At ein ønskjer å sikre ikkje berre eit rettsleg vern, men òg at kunsten er fri i frå direkte politisk styring er bra. Vidare er det bra at prinsippet i armlengds avstand klart peiker på kvar og korleis kulturfagleg forståing og skjønn skal vere styrande i høve staten og kommunane sin myndighet.

Samstundes må ikkje ønskje om kunstnarleg autonomi halde igjen utvikling i dei politiske ramane for kunstfeltet. NKF meiner det er klokt og støttande for kunsten at dei overordna ramane for styring av feltet er klåre. Verdiane til og utviklinga i samfunnet må reflekterast i brev om tildeling til institusjonane og den overordna styringa av kulturfeltet. Vår erfaring er at dei offentleg finansierte institusjonane, og særleg innan musikkfeltet, i for liten grad fangar opp utviklinga i samfunnet rundt dei. I mangelen av klare overordna styringssignal blir aktiviteten fossilisert, og då svekkast den kulturelle legitimiteten desse institusjonane har. Prinsippet om armlengds avstand må ikkje kome i

vegen for å utvikle kunstfelt, institusjonar og tilbod til publikum vidare, gjennom klare overordna kulturpolitiske styringssignal.

NKF står Kulturmeldingen og Mangsets tankar om at det i praksis ikkje finnast nokon endeleg modell for armlengds avstand. *"Kunstens kulturpolitiske autonomi er gjennomgående relativ. Innenfor et liberalt demokrati må legitim armlengde mellom kunst og politikk kunne veies opp mot tilsvarende legitim kulturpolitisk styring."* (Mangset s. 8)

NKF er trygge på at dei ordningane som i dag er for å tildele stipend og anna er styrde på ein god måte, men ønskjer å leggje vekt på at dei som sit i posisjonar som handsamar slikt sit for ein avgrensa tidsperiode.

NRK

NRK finansierast av offentlege midlar med Kultur- og likestillingsdepartementet ved/kulturministeren som generalforsamling. NRK er gjennom NRK-plakaten pålagt eit særleg ansvar for å stimulere norsk kulturelt innhald.

§ 17

NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og kulturinstitusjoner. NRK skal formidle norsk musikk, film og drama og stimulere norske produksjonsmiljøer.

Prinsippet om armlengds avstand er særleg relevant for NRK sitt tilbod til publikum. I styringssignalene til NRK er det særleg viktig at politisk nivå har eins krav til innhald på forskjellege kunstnarlege område. At ein i den politiske styringa av NRK i Prop. 1S (2022-2023) kap 12.4.5.1 til dømes set opp eit krav om at 40 prosent norsk innhald skal gjelde alle radiokanalar i NRK sett bort ifrå NRK Jazz og NRK Klassisk bidreg ikkje til ein slik eins og rettvis handsaming innan kulturfeltet. Vi stiller spørsmål ved om slik spesifikk ulik handsaming av ulike musikalske sjangrar i styringssignal er god praksis med tanke på prinsippet om armlengds avstand.

Kommunal og fylkeskommunal planlegging

Departementet seier det ikkje er nødvendig å lovfeste eit krav om at kommunar og fylkeskommunar skal ha ein communal plan for innsatsen på kulturområdet. Norsk Komponistforening er usamd i dette.

Om forvaltinga og politikarane skal vere merksame på kulturen si rolle i deira respektive nærsamfunn, så bør dei vere forplikta til å sjå på korleis dei skal planlegge for kulturelle satsingar og tilbod i kommune og i fylke. Om ein skal sjå heilskapen i kulturtildobet og arbeide skikkeleg med dette så må ein ha ein plan.

På stader med stramme prioriteringar har vi ofte sett at kultur kjem til kort, og vi meiner det er behov for at lova tydeleg sikrar at kultur er eit fellesgode også på kommunalt og fylkeskommunalt nivå.

Vi legg difor føre å endre §4 ved å legge til “**i ein eigen kommunedelplan**” jamfør:

«§ 4 Fylkeskommunens og kommunens oppgåver

Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.

*Fylkeskommunen og kommunen skal ha oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet. Oversikta skal vere skriftleg. Fylkeskommunen og kommunen skal i arbeidet sitt med planar etter plan- og bygningslova kapittel 8 og 11 fastsetja overordna mål og strategiar for kulturfeltet **i ein eigen kommunedelplan**. Måla og strategiane bør vere eigna til å møte dei utfordringane fylkeskommunen og kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten nevnt i første punktum.»*

Retten til opphav og kulturlova

Sjølv om kulturlova er ei overordna lov så gjev den klåre signal til kva som skal prioriterast og det må speglast i korleis andre meir målretta lover vert tolka og utvikla vidare. Åndsverklova, sist endra i 2018, er ei slik viktig lov for den skapande delen av musikkfeltet. Kulturlova §3 seier den skal fremje kulturell verksemd ”*gjennom rettslege, økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak*». Denne formuleringa forstår vi som ein klår lovnad om å sikre og fremje retten til opphav. DSM-direktivet i frå EU er laga nettopp for å trygge desse rettane. I forlenginga av styringssignalene i kulturlova §3 forventar vi difor at regjeringa snarast integrerer DSM-direktive sine artiklar i norsk lov og regelverk.

Med framlegget og det arbeidet som gjerast med å justere og forbetre lova er vi i Norsk Komponistforening trygge på at den nye kulturlova gjev eit forbetra innhald i og er ein solid grunnmur for forvaltninga av kunst og kultur i Noreg.

Venleg helsing

Jørgen Karlstrøm